

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Інститут журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
Інституту журналістики
навчально-виховної роботи
Корнєєв В. М.
09 _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ КІЛЬКІСНІ МЕТОДИ АНАЛІЗУ СОЦІАЛЬНИХ ДАНИХ

для здобувачів освітньо-наукового рівня
доктор філософії

Для всіх спеціальностей, ліцензованих у Київському національному
університеті імені Тараса Шевченка для третього (освітньо-наукового) рівня

Вид дисципліни	вибіркова
Форма навчання	денна/заочна
Навчальний рік	2018/2019
Рік навчання	2
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: **Горбачик Андрій Петрович**, к. ф.-м. н., доцент, кафедри методології та
методів соціологічних досліджень факультету соціології

Пролонговано: на 2019/2020 н.р. Волоб (Волобуєва А.М.) «02» 09 2019 р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2018

Розробник(и):
Горбачик А.П., к.ф.-мат.н., доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри методології та методів соціологічних
досліджень

_____ (Сидоров М. В.-С.)

Протокол № 23 від 8 червня 2018 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від « 2 » _____ 09 _____ 20 18 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ (Петренко-Лисак А. О.)

(підпис)

Схвалено науково-методичною комісією Інституту журналістики

Протокол № 1 від « 10 » _____ 09 _____ 2018 року

Голова науково-методичної комісії
Інституту журналістики

_____ (Волобуєва А. М.)

« 10 » _____ 09 _____ 2018 року

1. Мета дисципліни – дати знання про сучасні моделі та методи кількісного аналізу емпіричних даних, що використовуються в сучасних соціальних дослідженнях; розвинути вміння обирати формальні моделі та методи, адекватні задачі, критично оцінювати та інтерпретувати результати застосування обраних методів; сформувати компетенції самостійного використання комп'ютерних пакетів програм для вирішення аналітичних задач, що виникають на різних етапах емпіричних соціальних досліджень.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності) ¹: *аспірант повинен знати:* основи методології наукового дослідження, основи математичної статистики, підходи до вимірювання соціальних змінних, основи планування експерименту, описові статистики, методи перевірки статистичних гіпотез, основи аналізу кореляцій та коваріацій; *аспірант повинен вміти:* застосовувати критичний аналіз, розрізняти наукове і буденне знання, вміти формулювати гіпотези дослідження та обирати адекватні методи їх перевірки, вміти працювати в групі, бути відкритим у спілкуванні, вести наукову дискусію.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна спрямована на формування сучасного дослідника, що вміє активно працювати із даними емпіричних досліджень. Метою є формування у майбутніх докторів філософії теоретичних знань та практичних компетентностей, необхідних для самостійного аналізу даних, зібраних різними методами в рамках емпіричного соціального дослідження. Представлені як кількісні методи, що ґрунтуються на моделях аналізу кореляцій та коваріацій, так і методи аналізу категоріальних даних. Увага приділяється методам оцінки валідності та надійності методик вимірювання складних концептів, статистичним методам перевірки комплексних дослідницьких гіпотез, що включають каузальні зв'язки та впливи. Вивчення дисципліни спрямовано на отримання знань, навичок та компетентностей необхідних для (1) вибору статистичної моделі та методу аналізу, адекватного задачі дослідження та особливостям зібраних для вирішення задачі емпіричних даних, а також для (2) обґрунтованої інтерпретації результатів застосування таких методів для вирішення конкретних дослідницьких задач та формулювання відповідних висновків емпіричного соціологічного дослідження. При вивченні дисципліни значна увага приділяється практичному застосуванню в аналізі даних емпіричних соціологічних досліджень сучасних комп'ютерних програмних засобів (зокрема, пакету SPSS та мови R).

4. Завдання (навчальні цілі):

Основними завданнями вивчення дисципліни є

- Ознайомити з сучасними підходами до обґрунтування методологічних та теоретичних засад соціального дослідження з метою розроблення дослідницького плану (research design)
- Ознайомити з основними підходами та моделями вимірювання в соціальних науках, включаючи моделі латентної змінної (зокрема, моделі експлораторного та конфірматорного факторного аналізу) та моделі композитного індексу.
- Ознайомити з особливостями застосування в аналізі даних моделі регресії, зокрема логістичної регресії, багаторівневих моделей, а також каузальних зв'язків та впливів в рамках моделі структурних рівнянь.
- Ознайомити з методами аналізу багатовимірних таблиць, зокрема з моделлю ієрархічного логлінійного аналізу.

¹ альтернативний варіант :

Успішне опанування курсу _____

Знання теоретичних основ _____

- Ознайомити з сучасними можливостями використання для власного дослідження даних, розміщених в електронних архівах різного типу, та представити основи планування управління даними у емпіричних соціальних дослідницьких проектах.
- Навчити застосовувати представлені моделі для вирішення конкретних дослідницьких задач та практичного аналізу емпіричних даних соціологічного дослідження.

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

- Уміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень (зк1.3).
- Уміння проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне та практичне значення (зк1.6).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати евристичні можливості та обмеження застосування кількісних методів аналізу даних в сучасних емпіричних соціологічних дослідженнях.	Лекція, самостійна робота	Тест	10
2.1	Вміти застосовувати у прикладному аналізі соціальних даних моделі регресії, зокрема і багаторівневі, та використовувати структурні моделі для вивчення каузальних зв'язків.	Лекція, самостійна робота	Тест, практичне завдання	30
2.2	Вміти аналізувати багатовимірні таблиці частот та відсотків, зокрема в рамках ієрархічної логлінійної моделі.	Лекція, самостійна робота	Тест, практичне завдання	20
2.3	Вміти використовувати моделі латентної змінної та композитного індексу для непрямого вимірювання соціальних змінних та показників.	Лекція, самостійна робота	Тест, практичне завдання	20
2.4	Поєднувати та готувати до аналізу відібрані з різних електронних джерел дані	Лекція, самостійна робота	Тест, практичне завдання	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибірових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)				
	1.1	2.1	2.2	2.3	2.4
Уміти ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень (прн3).	+	+	+	+	

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

Тема	Кількість годин			
	Лекційні	Практичні	Самостійна робота	Консультації
Змістовий модуль 1.				
1. Обґрунтування методологічних та теоретичних засад сучасного емпіричного соціологічного дослідження. Дослідницький план.	2		8	
2. Основні підходи до вимірювання у соціальних науках. Методи оцінки валідності та надійності інструментів вимірювання	2		10	
3. Вимірювальні моделі експлораторного та конфірмаційного факторного аналізу, побудова адитивних індексів.	2		10	
4. Модель регресії (лінійна регресія, логістична регресія). Використання моделей структурних рівнянь для обґрунтування та вивчення каузальних зв'язків у емпіричному соціологічному дослідженні	4	2	20	
Змістовий модуль 2.				
5. Багаторівневий аналіз даних.	2		16	
6. Аналіз категоріальних даних. Аналіз багатовимірних таблиць частот та відсотків. Модель логлінійного аналізу.	4	2	16	
7. Використання електронних джерел емпіричних даних в соціальному дослідженні	2		16	2
Всього	18	4	96	2

Загальний обсяг 120 год.², в тому числі:

Лекцій – 18 год.

Семінари – 0 год.

Практичні заняття - 4 год.

Лабораторні заняття - 0 год.

Тренінги - 0 год.

Консультації - 2 год.

Самостійна робота - 96 год.

²

Загальна кількість годин, відведених на дану дисципліну згідно навчального плану.

9. Рекомендовані джерела³:

Основна

1. Крамер Д. Математическая обработка данных в социальных науках: современные методы .- М: Издательский центр "Академия", 2007. - 288 с.
2. Bickel R. Multilevel Analysis for Applied Research It's Just Regression!.- The Guilford Press, 2007.- 355 p.
3. Creswell J.W. Research Design. Qualitative, Quantitative abd Mixed Methods Approaches.- SAGE, 2009.- 260 p.
4. Kelloway E.K. Using LISREL for Structural Equation Modeling. A researcher's guide.- SAGE, 1998.- 147 pp.
5. Inter-university Consortium for Political and Social Research (ICPSR). (2012). Guide to Social Science Data Preparation and Archiving: Best Practice Throughout the Data Life Cycle (5th ed.). Ann Arbor, MI.
6. Loehlin J.C. Latent Variable models. An Introduction to Factor, Path, and Structural Analysis. Lawrence Erlbaum Associates, publishers, New Jersey, London, 1992.

Додаткова

1. Hair J.F., Black W.C., Babin B.J., Anderson R.E. Multivariate Data Analysis: a global perspective. (7th ed).- Upper Saddle River N.J.: Pearson Education, 2013.- 734 p.
2. Smith E. Using Secondary Data in Educational and Social Research. - Open University Press, 2008
3. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. Під заг. ред. В. І. Воловича. – К.: Укр. Центр духовн. Культури, 1998. – 736 с.
4. Малхотра Н.К. Маркетинговые исследования. Практическое руководство.- М.: Издательский дом «Вильямс», 2002.- 960 с.
5. Babbie E. The Practice of Social Research.- Wadsworth, Cengage Learning, 2010.- 625 p.
6. Kumar R. Research methodology: A step-by-step guide for beginners.- SAGE, 2012.- 432 p.

10. Додаткові ресурси (за наявності):

³ *В тому числі Інтернет ресурси*